

Briuselis, 2025 m. spalio 6 d.
(OR. en)

13622/25

EF 332
ECOFIN 1307

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. spalio 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 681 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl ES finansinio raštingumo strategijos

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 681 final.

Priedama: COM(2025) 681 final

Briuselis, 2025 09 30
COM(2025) 681 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

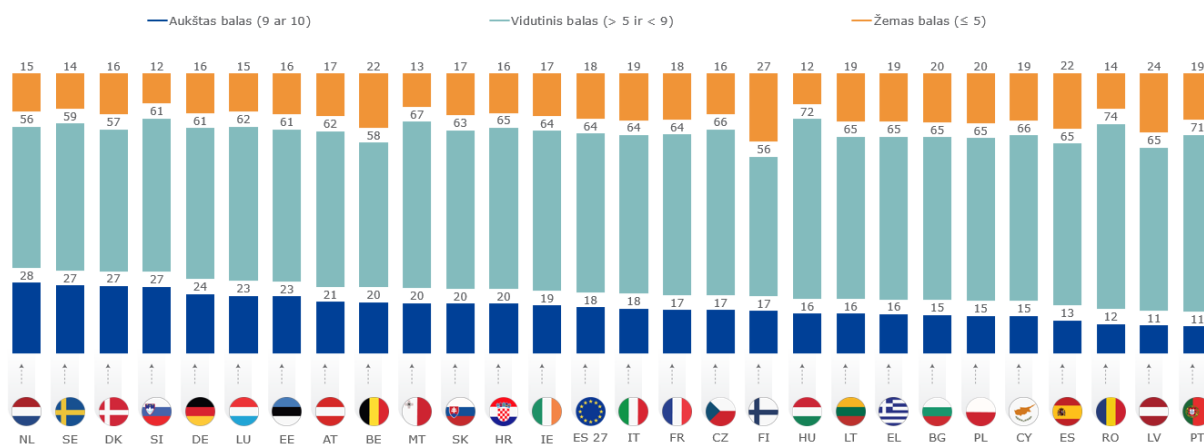
dėl ES finansinio raštingumo strategijos

1. ES finansinio raštingumo strategija

Finansinis raštingumas yra vienas iš svarbiausių gyvenimo įgūdžių. Tai finansinio sąmoningumo, žinių, įgūdžių, požiūrio ir elgesio derinys, būtinas pagrįstiems finansiniams sprendimams priimti. Finansiškai raštingi asmenys geba laikytis sveikos finansinės praktikos, pavyzdžiui, veiksmingai sudaryti biudžetą, priimti pagrįstus taupymo ir investavimo sprendimus, vykdyti tinkamą ilgalaikį finansų planavimą, įskaitant išėjimo į pensiją planavimą ir atsakingą skolos valdymą, ir taip finansinis raštingumas prisideda prie finansinio nepriklausomumo, rizikos valdymo ir gebėjimo išvengti sukčiavimo bei apgaulės. Puoselėdami patikimus finansinius įpročius asmenys ir namų ūkiai gali sustiprinti savo finansinį atsparumą ir taip atitinkamai padidinti ekonominį stabilumą ir sumažinti pernelyg didelio įsiskolinimo riziką. **Taigi, finansinis raštingumas yra labai svarbus siekiant suteikti galių piliečiams užtikrinti savo finansinį nepriklausomumą ir gerovę.** Be to, jis naudingas ne tik asmenims: skatinant finansinę įtrauktį ir pilietinį aktyvumą, finansinis raštingumas padeda kurti atsparesnę visuomenę.

Šiuo metu finansinio raštingumo lygis ES yra labai žemas (žr. diagramą toliau). 2023 m. „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, aukšto lygio finansiniu raštingumu gali pasigirti mažiau nei penktadalis (18 %) ES piliečių ⁽¹⁾. Finansinio raštingumo lygiai taip pat labai skiriasi įvairiose valstybėse narėse ir skirtingose valstybių narių demografinėse grupėse. Moterys, jaunimas, pagyvenę žmonės, mažesnes pajamas gaunantys ir ypač žemesnio lygio bendrąjį išsilavinimą turintys asmenys paprastai yra vidutiniškai mažiau finansiškai raštingi nei kitos grupės.

„Eurobarometro“ apklausa: valstybių narių finansinio raštingumo balas

Šaltinis: „Eurobarometro“ apklausa dėl ES finansinio raštingumo lygio stebėsenos, 2023 m.

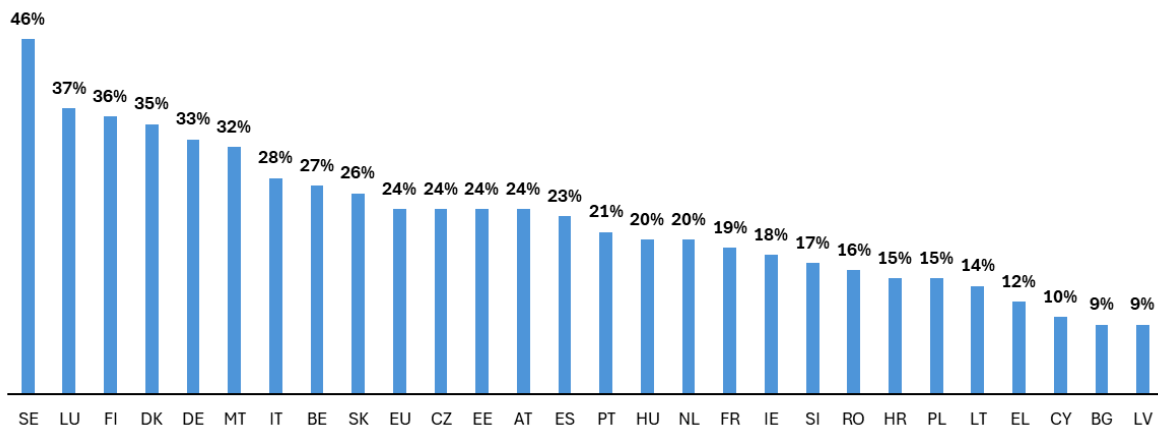
ES beveik pusė (49 %) 18–65 metų amžiaus gyventojų neturi pakankamai nenumatytiems atvejams skirtų santaupų, kad galėtų bent tris mėnesius padengti savo pragyvenimo išlaidas nesiskolindami pinigų arba nepersikraustydami. Be to, 16 % asmenų visai neturi santaupų nenumatytiems atvejams. Atsižvelgiant į žemą finansinio raštingumo lygį, jie yra ypač

¹ Europos Komisija (2023). *ES finansinio raštingumo lygio stebėseną (greitoji „Eurobarometro“ apklausa 525: apklausa Nr. 2953)*. Paskelbta adresu [internete] <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>.

pažeidžiami finansinių sukrėtimų arba prastų finansinių sprendimų priėmimo padarinių. Poreikis gerinti finansinį raštingumą yra dar svarbesnis šiandienos vis labiau skaitmenizuotame pasaulyje, kuriame kaip niekad lengva gauti daugiau finansinių produktų ir paslaugų. Finansinis raštingumas turi atspindėti kintančius finansinių paslaugų teikimo būdus, kad žmonės galėtų jomis naudotis saugiai ir pasitikėdami, taip pat pasinaudoti naujomis dėl to atsirandančiomis galimybėmis, kurių suteikia, be kita ko, taupomosios ir investicinės sąskaitos ir skaitmeninio euro perspektyva, kartu atsižvelgdami į riziką, įskaitant riziką, susijusią su sukčiavimu ar apgavystėmis arba sudėtingais, didelės rizikos ir spekuliaciniais produktais.

Finansinis raštingumas taip pat daro poveikį finansinių sprendimų priėmimui. Pavyzdžiui, tikėtina, kad nevienodas finansinio raštingumo lygis yra svarbus veiksnys, kuriuo galima paaiškinti palyginti žemą neprofesionaliųjų investuotojų dalyvavimo kapitalo rinkose lygį visoje ES ir didelius dalyvavimo lygio skirtumus tarp valstybių narių (žr. diagramą toliau).

Gyventojų, turinčių investicinį produktą (fondo vienetų, akcijų ar obligacijų), procentinė dalis pagal valstybes nares

Šaltinis: „Eurobarometro“ apklausa dėl ES finansinio raštingumo lygio stebėsenos, 2023 m.

2. ES finansinio raštingumo strategija

2.1. Tikslai

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija savo komunikate dėl santaupų ir investicijų sąjungos ⁽²⁾ paskelbė apie išsamią finansinio raštingumo strategiją, kurios bendras tikslas – spręsti žemo finansinio raštingumo lygio problemą, kad piliečiai galėtų priimti pagrįstus sprendimus dėl savo asmeninių finansų ir kad jiems būtų sudarytos palankesnės sąlygos saugiai ir patikimai dalyvauti kapitalo rinkose. Šia strategija siekiama remti svarbius finansinės

² Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas (2025). *Santaupų ir investicijų sąjunga. Finansinių galimybių ES piliečiams ir įmonėms didinimo strategija*. Paskelbta adresu [internete] https://finance.ec.europa.eu/publications/savings-and-investments-union-strategy-enhance-financial-opportunities-eu-citizens-and-businesses_en.

įtraukties tikslus, be kita ko, didinti informuotumą, kad būtų skatinama prieiga prie finansinių paslaugų ir veiksmingas naudojimas jomis, stiprinti ekonominę atsparumą ir plėtoti pažeidžiamoms grupėms skirtą politiką. Ja taip pat siekiama didinti investicinį raštingumą ir supratimą apie finansinius produktus, įskaitant realius rizikos ir gražos kompromisus.

Jokiai su finansiniu raštingumu susijusiai strategijai negalima taikyti universalaus sprendimo principo. Imantis iniciatyvų reikia atsižvelgti į **konkrečias įvairių tikslinių grupių ir bendruomenių aplinkybes ir poreikius**. Pavyzdžiui, nors kai kurie žmonės neturi santaupų, kad galėtų investuoti, bet jiems galėtų būti naudingos gairės, kaip tvarkyti sąskaitas už komunalines paslaugas, kredito korteles, draudimą ir gauti socialines ar kitas išmokas, kiti turi santaupų ir jiems praverstų gauti daugiau informacijos apie tai, kaip geriau tas santaupas valdyti. Konkrečiai orientuojantis į įvairias gyventojų grupes ir įgyvendinant tam skirtas ir įtraukias finansinio raštingumo iniciatyvas, įskaitant patikimas konsultacijas skolos klausimais, ir pritaikant medijas bei kanalus prie jų poreikių, tokios iniciatyvos galėtų padėti mažinti finansinę nelygybę ir kartu padėti asmenims iš savo santaupų gauti kuo daugiau naudos.

Apskritai, tai leis asmenims veiksmingai valdyti savo biudžetus ir santaupas, įveikti dėl vykstančios skaitmenizacijos kylančius iššūkius ir pasinaudoti jos teikiamomis galimybėmis, taip pat ilgainiui kaupti savo turtą, be kita ko, investuojant į kapitalo rinkas. Tokios investicijos gali duoti didesnę gražą, kartu suteikti ES įmonėms papildomų finansavimo galimybių ir taip prisidėti prie ekonomikos augimo. Nors asmenys turėtų patys nuspręsti, ar dalyvauti kapitalo rinkose, labai svarbu, kad tie, kurie nusprendžia investuoti, būtų pasirengę priimti patikimus, informacija pagrįstus sprendimus ir kad su jais būtų elgiamasi sąžiningai. Puoselėjant tokią aplinką, nauji investuotojai gali užtikrintai priimti finansinius sprendimus, o esami investuotojai gali ir toliau likti aktyvūs. Pagerinus finansinį raštingumą, piliečiai taip pat geriau suvoks savo investicinių sprendimų poveikį. Be kita ko, jie geriau supras sprendimo finansuoti tam tikrų rūšių veiklą ekonominį poveikį, taip pat poveikį ir pasekmes užimtumui, tvarumui, socialiniams rezultatams ir atsparumui.

2.2. Rėmimasis esamomis iniciatyvomis

Strategija grindžiama **nuolatinėmis Komisijos pastangomis gerinti finansinį raštingumą**, užtikrinant tęstinumą ir panaudojant ankstesnes iniciatyvas. Ja papildomi veiksmai, kurių imtasi siekiant jaunimo, vaikų ir suaugusiųjų informuotumą didinti ir finansinę kompetenciją gerinti pasitelkiant bendras Europos Komisijos ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Tarptautinio finansinio švietimo tinklo (EBPO-INFE) finansinės kompetencijos sistemas⁽³⁾ ⁽⁴⁾, o verslininkų – pasitelkiant Europos verslumo kompetencijos sistemą

³ Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas (2023). *Vaikams ir jaunimui skirta finansinės kompetencijos sistema*. Paskelbta adresu [internete] https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-09/230927-financial-competence-framework-children-youth_en.pdf https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

⁴ Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas (2022). *Suaugusiesiems skirta finansinės kompetencijos sistema*. Paskelbta adresu [internete] https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

(EntreComp ⁽⁵⁾) ir darbą, plėtojama su valstybėmis narėmis pagal techninės paramos priemonę (TPP) ⁽⁶⁾. Ja atsižvelgiama į Skaitmeninio dešimtmečio politikos programą, kuria nustatoma atitinkama skaitmeninių įgūdžių tobulinimo sistema. Ja taip pat papildomas 2025 m. Komunikatas dėl įgūdžių sąjungos ⁽⁷⁾, būsima kovos su skurdu strategija ir kitos pastangos ⁽⁸⁾.

Strategija taip pat reaguojama į 2024 m. išvadose dėl finansinio raštingumo ⁽⁹⁾ pateiktus Tarybos raginimus Komisijai imtis veiksmų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis geriausia praktika, toliau stebėti finansinio raštingumo lygį ES ir skatinti naudotis finansinės kompetencijos sistemomis. Be to, Taryba paragino Komisiją remti su teisėkūros procedūra nesusijusius veiksmus, pavyzdžiui, finansinio raštingumo projektų finansavimą pagal TPP ir programą „Erasmus+“, sudaryti palankesnes sąlygas mokymo ir mokslinių tyrimų galimybėms ir stiprinti bendradarbiavimą finansinio raštingumo srityje.

Strategija remiamos Europos priežiūros institucijų (EPI), Europos Centrinio Banko (ECB) ir kitų tarptautinių organizacijų, visų pirma EBPO ⁽¹⁰⁾, pastangos didinti finansinį informuotumą ir gerinti finansinio raštingumo lygį. Taip pat pažymima, kad savo pranešimą jau priėmė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ⁽¹¹⁾. Europos Parlamentas taip pat neseniai priėmė pranešimus dėl santaupų ir investicijų sąjungos, įskaitant finansinį raštingumą ⁽¹²⁾, o Komisija ragina Europos Parlamentą ir jo narius proaktyviai skatinti finansinį raštingumą ES.

⁵ Jungtinis tyrimų centras, bendradarbiaudamas su Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (2016). *EntreComp: verslumo kompetencijos sistema*. Paskelbta adresu [internete] https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en.

⁶ Žr., pavyzdžiui, Struktūrinių reformų rėmimo generalinio direktorato informaciją (2023). *2024 m. TPP pavyzdinė iniciatyva „Skaitmeninis finansinis raštingumas“*. Paskelbta adresu [internete] https://reform-support.ec.europa.eu/tsi-2024-flagship-digital-financial-literacy_en.

⁷ Europos Komisija (2025). *Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl skaitmeninio finansinio raštingumo (COM(2025) 90 final)*. Paskelbta adresu [internete] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090>.

⁸ Strategija taip pat grindžiama nuolatinėmis Komisijos pastangomis didinti su statistika ir duomenimis susijusį raštingumą, padedant piliečiams suprasti pagrindinius elementus, kurių reikia patikimiems finansiniams sprendimams priimti. Žr. Eurostatas (2024). *Su statistika susijusio raštingumo gerinimas*. Paskelbta adresu [internete] <https://cros.ec.europa.eu/book-page/improving-statistical-literacy>.

⁹ Europos Sąjungos Taryba (2024). *Tarybos išvadų dėl skaitmeninio finansinio raštingumo projektas (ST-9930/2024 INIT)*. Paskelbta adresu [internete] <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9930-2024-INIT/en/pdf>.

¹⁰ EBPO pateikia pagrindinius principus EBPO Tarptautinio finansinio raštingumo tinklo (INFE) rekomendacijoje dėl finansinio raštingumo, kuri padeda vyriausybėms ir suinteresuotiesiems subjektams rengti, įgyvendinti ir vertinti veiksmingas strategijas ir švietimo programas. Vykdydama savo darbą, EBPO taip pat reguliariai atlieka finansinio raštingumo vertinimus. 2023 m. tarptautinis suaugusiųjų finansinio raštingumo tyrimas, apimantis 39 šalių ekonomiką, atskleidė aiškų ryšį tarp aukštesnio finansinio raštingumo lygio ir didesnio finansinio atsparumo bei gerovės. Be to, atliekant 2022 m. Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) finansinio raštingumo vertinimą įvertinti penkiolikmečių įgūdžiai ir atkreiptas dėmesys į dideles moksleivių gebėjimo taikyti finansines žinias realiomis aplinkybėmis spragas.

¹¹ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) (2025). *Europiečių finansinis raštingumas ir švietimas* (nuomonė ECO/677-EESC-2025). Paskelbta adresu [internete] <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/financial-literacy-and-education-europeans-0>.

¹² 2025 m. rugsėjo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl investicijų ir reformų finansavimo palengvinimo siekiant padidinti Europos konkurencingumą ir sukurti kapitalo rinkų sąjungą (TA-10-2025-0185) [internete],

Naujoji strategija dera su **ES finansinių paslaugų reglamentavimo sistema**. Ja papildomos investuotojų apsaugos taisyklės skatinant neprofesionaliųjų investuotojų pasitikėjimą. Atsižvelgiant į tai, 2023 m. Komisijos pasiūlyme dėl mažmeninių investicijų strategijos taip pat nustatytas reikalavimas valstybėms narėms skatinti neprofesionaliųjų investuotojų finansinį raštingumą. Šiuo metu vyksta su tuo pasiūlymu susijęs teisėkūros procesas bei Europos Parlamento ir Tarybos derybos. Finansinis raštingumas taip pat svarbus siekiant padėti sėkmingai naudoti taupomąsias ir investicines sąskaitas, kurios yra Komisijos rekomendacijos, priimtos tą pačią dieną kaip ir šis komunikatas, dalykas.

Vienas iš prioritetų tebėra bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais. Strategija grindžiama 2024 m. aukšto lygio konferencijos „Finansinis raštingumas, atsparumas ir įtrauktis“ ir su ja susijusios akademinės konferencijos ⁽¹³⁾ sėkmingais rezultatais. Į ją taip pat įtraukti atsiliepimai, gauti pagal kvietimą teikti informaciją, paskelbtą rengiant Komunikatą dėl santaupų ir investicijų sąjungos, kuriame atsižvelgta į poreikį didinti finansinio raštingumo lygį ES. Be to, ji atspindi išsamias konsultacijas su visomis valstybėmis narėmis per ES vyriausybių ekspertų grupę mažmeninių finansinių paslaugų klausimais (GEGRFS).

Strategija siekiama papildyti ir sustiprinti nacionalines finansinio raštingumo strategijas ir iniciatyvas, kurių imasi valstybių narių viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiui, vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų asociacijos, socialiniai partneriai, pilietinės visuomenės organizacijos, pramonės asociacijos ir kiti rinkos dalyviai. Visų pirma vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų asociacijos gali būti patikimos ir nepriklausomos gynėjos, užtikrinančios, kad švietimo pastangos išliktų prieinamos bei nešališkos ir atitiktų vartotojų interesus.

Be to, pramonės asociacijos gali pasiūlyti nuodugnių ekspertinių žinių bei praktinių įžvalgų ir vykdyti keičiamo masto informavimo veiklą. Ši veikla, jei bus tinkamai parengta, gali padėti piliečiams gauti aktualių ir naujausių žinių apie finansinius produktus ir paslaugas. Profesinės sąjungos taip pat turi unikalią galimybę skatinti finansinį raštingumą, nes jos gali tiesiogiai pasiekti didelį dirbančių suaugusiųjų skaičių. Per savo tinklą profsąjungos gali padidinti finansinio raštingumo iniciatyvų aprėptį ir darbo vietoje užtikrinti praktinį finansinį švietimą, pavyzdžiui, susijusį su pasirengimu išėjimui į pensiją ir jo planavimu.

3. Visapusiškas požiūris

Atsižvelgdama į savo paramos ir koordinavimo vaidmenį finansinio raštingumo srityje ir pripažindama daugybę visoje ES jau įgyvendinamų nacionalinių ir privačių iniciatyvų, Komisija siekia papildyti dedamas pastangas. Todėl strategijoje daugiausia dėmesio skiriama sritims, kuriose ES veiksmams gali būti sukurta didžiausia pridėtinė vertė.

Atsižvelgiant į tai, ES finansinio raštingumo strategijoje laikomasi visapusiško požiūrio ir jį grindžiama keturiais tarpusavyje susijusiais veiksnių ramsčiais: i) koordinavimu ir geriausia

2025 m. rugsėjo 10 d. Paskelbta adresu: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0185_LT.html.

¹³ Europos Komisija; Belgijos finansinių paslaugų ir rinkų institucija (FSMA) (2024). *Finansinis raštingumas, atsparumas ir įtrauktis* (2024 m. vasario 20 d. konferencija). Paskelbta adresu [internete] https://finance.ec.europa.eu/events/financial-literacy-resilience-and-inclusion-2024-02-20_en.

praktika; ii) komunikacija ir informuotumo didinimu; iii) finansinio raštingumo iniciatyvų, įskaitant mokslinius tyrimus, finansavimu ir iv) pažangos stebėseną ir poveikio vertinimu.

Bendrais veiksmais šiose srityse siekiama skatinti pagrįstų finansinių sprendimų priėmimą ir sudaryti palankesnes sąlygas kurti veiksmingus finansinio raštingumo stebėsenos, analizės ir vertinimo būdus ir jais keistis (¹⁴).

a. Koordinavimas ir geriausia praktika

Visos valstybės narės turi finansinio raštingumo strategiją arba ją rengia. Be to, įvairūs suinteresuotieji subjektai valstybėse narėse imasi įvairių finansinio raštingumo iniciatyvų. Tarpusavio mokymasis ir keitimasis geriausia praktika gali padėti nustatyti ir išplėsti veiksmingų iniciatyvų įgyvendinimą ir įgyti įžvalgų apie pagrindinius sėkmės veiksnius.

Komisija bendradarbiaus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kad **nustatytų pagrindinius teminius prioritetus ir geriausią praktiką** tose srityse. Galimos veiksmų sritys apimtų iniciatyvas, kuriomis skatinamas mokytojų ir instruktorių mokymas, arba finansinės įtraukties ir kitas iniciatyvas, skirtas konkrečioms tikslinėms grupėms, įskaitant mažas pajamas gaunančius asmenis, moteris, vaikus ar vyresnio amžiaus asmenis, visų pirma nustatant šioms tikslinėms grupėms svarbius „mokymo momentus“ (¹⁵).

Atsižvelgdama į tai, **Komisija rems geriausios praktikos pavyzdžių rinkimą ir keitimąsi jais**, siekdama užtikrinti, kad jie būtų aptariami su valstybėmis narėmis ir kad būtų visapusiškai ištiriamos veiksmingo įgyvendinimo visoje ES galimybės, kartu atsižvelgiant į nacionalinius ypatumus. Mainai su valstybėmis narėmis padės palengvinti tarpusavio mokymąsi ir, kai tinkama, skatinti metodų konvergenciją.

Šie mainai taip pat bus platforma, kurioje bus nustatomos prioritetinės sritys ir geriausias būdas **komunikacijos ir informuotumo didinimo kampanijoms bei finansavimo galimybėms** įgyvendinti.

Skatindama šiuos mainus, Komisija siekia nustatyti bendrus iššūkius ir kartu kurti sprendimus, taip stiprindama kolektyvinius įsipareigojimus. Kai aktualu, Komisija taip pat koordinuos

¹⁴ Svarbu pažymėti, kad finansinis raštingumas skiriasi nuo finansinio švietimo. Nors užtikrinant finansinį raštingumą daugiausia dėmesio skiriama rezultatams – ką asmenys žino, supranta ir daro tvarkydami savo finansus, finansinis švietimas reiškia procesą, per kurį asmenys įgyja žinių, kurių jiems reikia, kad taptų finansiškai raštingi. Finansinis švietimas yra susijęs su mokymusi apie biudžeto sudarymą, o finansinis raštingumas – su šių principų taikymu savo asmeniniams finansams. Ankstyvas ir nuolatinis finansinio švietimo poveikis lemia išmatuojamą finansinio elgesio ir žinių pagerėjimą. Valstybės narės, kuriose finansinis švietimas įtrauktas į nacionalinę mokymo programą, ES masto tyrimuose pagal finansinį raštingumą nuolat yra vienos iš geriausių. Be to, atsižvelgiant į finansinių kompetencijų sistemų taikymo sritį, ši strategija neapima verslininkų ir MVĮ finansinio raštingumo, nes jis įtrauktas į kitas Komisijos darbo kryptis. Naudodamasi sistema „EntreComp“, Komisija skatina verslumo ugdymą, be kita ko, nepakankamai atstovaujamosiose grupėse, pavyzdžiui, moterų ir jaunimo. Be to, per programą „Erasmus jauniems verslininkams“ ir Europos įmonių tinklą skatinama praktinė patirtis ir tinklaveika.

¹⁵ Mokymo momentas yra metas, kuriuo mokymasis yra veiksmingiausias. Piliečiai labiau linkę tobulinti savo finansines žinias, gerinti finansinius įgūdžius arba gerinti savo finansinį elgesį tokiais mokymo momentais, nes būtent tada jie yra labiausiai motyvuoti ir linkę mokytis. Finansinio raštingumo mokymo momentai yra momentai, kai piliečiai turi galimybę pritaikyti savo žinias konkrečiu juos dominančiu atveju.

veiksmus su tarptautinių organizacijų ir trečiųjų valstybių ekspertais, kad šis procesas būtų veiksmingesnis.

Taip pat bus rengiamos reguliarios aukšto lygio diskusijos ministrų lygmeniu, siekiant skatinti politinę atsakomybę ir užtikrinti suderinamumą su platesne ES politika bei veiksmingą ES valstybių narių veiklos koordinavimą. Šios reguliarios diskusijos būtų svarbios siekiant suteikti politinį postūmį ir remti finansinio raštingumo veiksmus tiek ES, tiek valstybių narių lygmenimis.

Komisija taip pat palankiai vertina Europos priežiūros institucijų (EPI) darbą finansinio švietimo srityje, visų pirma finansinio švietimo iniciatyvų saugyklą, kuri yra labai svarbi gerinant koordinavimą ir skatinant keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais. Komisija ragina **EPI kartu sukurti platesnę finansinio švietimo iniciatyvų**, kurių imamasi jų prižiūrimuose sektoriuose, **saugyklą**. Saugykla turėtų būti lengvai prieinama internete, įtraukti, patogi naudoti ir joje turėtų būti galima atlikti paiešką, kad naudotojai, remdamiesi pagrindine klasifikavimo sistema, galėtų nustatyti esamą praktiką pagal temas. Ji neturėtų apsiriboti tik skaitmeniniu finansiniu švietimu.

Siekdama palengvinti mainus ir padėti suinteresuotiesiems subjektams užmegzti tarpusavio ryšius, Komisija taip pat rengs **reguliarus praktinius seminarus su finansinio raštingumo specialistais**, kuriuose dalyvaus privačiojo sektoriaus ir ne pelno suinteresuotieji subjektai, įskaitant vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų asociacijas. Šių praktinių seminarų tikslas bus nustatyti pagrindinius principus ar praktines priemones bendradarbiavimui skatinti ir bus raginama kurti Europos masto privačiųjų ir pelno nesiekiančių finansinio raštingumo specialistų bendruomenę.

Privačiųjų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas gerinant finansinį raštingumą turi akivaizdžių privalumų, papildančių kitų suinteresuotųjų subjektų iniciatyvas, visų pirma dėl to, kad tai sudaro sąlygas sutelkti jų plačius tinklus, praktinę patirtį ir informavimo veiklos pajėgumus. Tačiau dėl to, kad nėra šiems suinteresuotiesiems subjektams skirto standartizuoto elgesio kodekso, gali kilti (numanomų) interesų konfliktų arba nenuoseklumų, susijusių su teikiamos informacijos kokybe ir patikimumu. Taigi, Komisija ragins ir padės rengti **Europos elgesio kodeksą, skirtą privačiosioms ir ne pelno organizacijoms, teikiančioms finansinio raštingumo iniciatyvas**. Savanoriškas elgesio kodeksas turėtų būti grindžiamas principais ir jį kartu turėtų parengti atitinkamų suinteresuotųjų subjektų atstovai, remiant Komisijai. Tvirtu elgesio kodeksu būtų užtikrinama, kad finansinio raštingumo iniciatyvų tikslai būtų skaidrūs ir kad švietimo turinys būtų tikslus ir nešališkas, taip skatinant vartotojų ir investuotojų pasitikėjimą ir didinant iniciatyvų patikimumą. Tai taip pat padėtų sumažinti galimų interesų konfliktų riziką tais atvejais, kai privatieji subjektai galbūt reklamuotų produktus ar paslaugas, kurie naudingi jų pačių interesams, o ne dalyvių finansinei gerovei. Taikant aiškiai apibrėžtą kodeksą būtų skatinamas etiškas elgesys, atskaitomybė ir nuolatinis tobulėjimas ir galiausiai būtų sukurtos veiksmingesnės ir teisingesnės finansinio raštingumo programos. Be to,

Komisija rekomenduoja valstybėms narėms apsvarstyti galimybę įtraukti ES elgesio kodeksą į savo nacionalines finansinio raštingumo strategijas ⁽¹⁶⁾.

Siūlomos priemonės:

- *prireikus Komisija reguliariai rengs atitinkamų vyriausybių ekspertų grupių teminius susitikimus finansinio raštingumo klausimais, kad būtų koordinuojamos nacionalinių finansinio raštingumo iniciatyvų komunikacijos, informuotumo didinimo, stebėsenos, vertinimo ir finansavimo pastangos. Pirmasis susitikimas bus surengtas 2026 m. I ketv.;*
- *Komisija bendradarbiaus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kad nustatytų pagrindines temines sritis ir geriausią praktiką; nuo 2026 m. IV ketv. valstybių narių ekspertai keisis informacija apie šią praktiką rengdami ir įgyvendindami finansinio raštingumo iniciatyvas. Ši geriausia praktika bus pristatoma ir aptariama su valstybėmis narėmis techniniu ir politiniu lygmenimis. Kiekviena valstybė narė bus atsakinga už nustatytos geriausios praktikos įgyvendinimo vertinimą, o Komisija skelbs diskusijų rezultatus;*
- *nuo 2026 m. Komisija rengs reguliarius praktinius seminarus, kuriuose dalyvaus privačiojo sektoriaus ir ne pelno suinteresuotieji subjektai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos mainams, puoselėjamas bendradarbiavimas ir skatinama kurti Europos masto finansinio raštingumo specialistų bendruomenę;*
- *2027 m. Komisija surengs pirmąjį ministrų lygmens renginį finansinio raštingumo klausimais, kad įvertintų pažangą, padarytą skleidžiant ir įgyvendinant geriausią praktiką, ir apžvelgtų pagrindines besiformuojančias tendencijas. Renginio tikslas – užtikrinti nuolatinį aktyvų dalyvavimą ir politinį išsipareigojimą; jis bus rengiamas kas dvejus metus;*
- *Komisija, bendradarbiaudama su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, padės ne vėliau kaip 2027 m. I ketv. parengti savanorišką, principais grindžiamą Europos elgesio kodeksą, skirtą privaćiosioms ir ne pelno organizacijoms. Komisija taip pat rekomenduoja valstybėms narėms apsvarstyti galimybę įtraukti ES elgesio kodeksą į savo nacionalines finansinio raštingumo strategijas ir stebėti pažangą sekant jo besilaikančių organizacijų skaičių.*

b. Komunikacija ir informuotumo didinimas

2024 m. Tarybos išvadose pabrėžiama informuotumo didinimo kampanijų finansinio raštingumo srityje svarba, skatinant valstybes nares imtis atitinkamų veiksmų.

¹⁶ Pavyzdžiui, į Austrijos nacionalinę finansinio raštingumo strategiją įtrauktas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo elgesio kodeksas. Žr. Federalinis finansų ministras (Austrija) (2024). *Nacionalinės finansinio raštingumo strategijos apžvalga (atsisiuntimas ir kontaktiniai duomenys)*. Paskelbta adresu [internete] <https://www.bmf.gv.at/en/the-ministry/National-Financial-Literacy-Strategy/overview-national-financial-literacy-strategy/download---contact-details.html>.

Finansinio raštingumo programos ir iniciatyvos yra labai svarbios, tačiau akivaizdi išankstinė tokių programų sėkmės sąlyga yra informuotumo apie jas didinimas. Atsižvelgiant į tai, bus parengta ES lygmens informuotumo didinimo kampanija, kuria bus remiami esami nacionaliniai veiksmai šioje srityje, papildant valstybių narių valdžios institucijų ir ES bei nacionalinių vartotojų ir pramonės asociacijų bei socialinių partnerių komunikacijos, informuotumo didinimo ir orientavimo pastangas.

ES lygmens informuotumo didinimo kampanijoje daugiausia dėmesio bus skiriama asmeniniams finansų įgūdžiams, įskaitant biudžeto planavimą, išėjimo į pensiją planavimą, skolos valdymą, rizikos valdymą ir sukčiavimo bei apgaulės prevenciją, kurie yra svarbūs visiems ES piliečiams, ypač pažeidžiamoms grupėms. Kampanija bus pakankamai lanksti, kad būtų galima taikyti specialiai pritaikytus nacionalinius metodus, skirtus konkrečioms tikslinėms grupėms, pavyzdžiui, asmenims su negalia, moterims, jaunimui, vyresnio amžiaus ir mažas pajamas gaunantiems asmenims. Šias grupes gali būti sunku pasiekti ir jos gali turėti specifinių poreikių, kurie įvairiose valstybėse narėse gali skirtis. Todėl svarbu, kad įgyvendinant nacionalines strategijas būtų naudojamos esama infrastruktūra, įskaitant bendruomenių centrus ar panašius socialinius centrus, veikiančius nacionaliniu lygmeniu, kai aktualu, ir norint pasiekti šias grupes būtų dirbama su patikimais ir atpažįstamais partneriais.

Be to, kampanija padėtų siekti platesnių santaupų ir investicijų sąjungos tikslų – puoselėti investicijų kultūrą ir didinti informuotumą apie investavimo riziką ir galimybes, įskaitant rizikos ir gražos kompromisus ir įvairinimo naudą. Kampanija apims įvairių komunikacijos medžiagą, kuria siekiama įtraukiai padėti investuotojams rinkti informaciją, be kita ko, apie tai, kaip dalyvauti kapitalo rinkose, ir apie įvairių investicinių produktų savybes. Joje būtų akcentuojama taupomųjų ir investicinių sąskaitų nauda sudarant palankesnes sąlygas dalyvauti kapitalo rinkose, taigi būtų papildyta rekomendacija dėl taupomųjų ir investicinių sąskaitų, prisidedant prie jų matomumo ir skatinant jomis naudotis.

Siekiant remti valstybių narių iniciatyvas, didinti jų matomumą ir užtikrinti nuoseklius pranešimus, bus sukurtas **finansinio raštingumo ambasadorių tinklas**. Šiame visuomenės veikėjų tinkle finansinis raštingumas bus propaguojamas kaip europinis ir nacionalinis reikalas ir bus apimami ne tik investavimo sprendimai, bet ir kasdienis pinigų valdymas ir vartotojų informuotumo didinimas. Be šių veikėjų pagalbos pastangoms didinti visuomenės informuotumą neretai trūko būtino matomumo ir įtakos, kad būtų galima įgyvendinti prasmingus pokyčius. Ambasadoriai galėtų užpildyti šią spragą pateikdami įtikinamų pavyzdžių ir dalydamiesi pasakojimais apie asmeninę patirtį, kurie būtų aktualūs įvairioms auditorijoms, taip didindami dalyvavimą ir skatindami daugiau žmonių ugdyti esminius finansinius įgūdžius.

Ambasadoriai valstybėse narėse turėtų atlikti esminį vaidmenį padedant piliečiams rinktis patikimas finansinio raštingumo programas ir išteklius bei atitinkamus partnerius, įskaitant vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų asociacijas, socialinius partnerius ir nacionalines valdžios institucijas. Ambasadoriai bus atrenkami ir skiriami kiekvienoje valstybėje narėje, taip remiant ir papildant bendras pastangas didinti finansinį raštingumą visoje ES. Šie ambasadoriai veiks nacionaliniu ir vietos lygmenimis, bendradarbiaudami su piliečiais ir bendruomenėmis (be kita ko, kaimo vietovėse), įmonėmis, vyriausybėmis ir švietimo įstaigomis. Jie skatins nacionalinio lygmens diskusijas, įvairiais kanalais kreipdamiesi į skirtingas grupes, be kita ko,

dalyvaudami viešuose renginiuose, bendraudami su pagrindine žiniasklaida ir užmegzdami ryšius su jaunesnių kartų atstovais socialiniuose tinkluose. Jie padės skatinti švietimo programas, ragins priimti pagrįstus finansinius sprendimus ir remis iniciatyvas, kurios suteikia piliečiams galimybę geriau valdyti savo finansus ir dalyvauti kapitalo rinkose. Valstybės narės raginamos nuolat teikti paramą ambasadoriams, kad jie galėtų vykdyti savo užduotis.

Komisija reguliariai bendradarbiaus su finansinio raštingumo ambasadoriais, periodiškai rengs jų susitikimus, kad būtų galima įvertinti pažangą, pasikeisti įžvalgomis ir idėjomis ir pasidalyti vietos lygmens geriausia praktika. Ji taip pat suteiks jiems pagrindines gaires ir komunikacijos medžiagą, kurias ambasadoriai galės patikslinti ir pritaikyti prie vietos aplinkybių. Šis ambasadorių tinklas taip pat galėtų bendradarbiauti su ES ir nacionalinėmis vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų organizacijomis ir socialiniais partneriais vykdamas informuotumo didinimo kampaniją arba skatinti šių organizacijų veiksmus, įskaitant finansinio orientavimo veiksmus. Taikant šį metodą siekiama pasinaudoti esamais nacionaliniais tinklais ir ekspertinėmis žiniomis, kad kampanijos poveikis ir aprėptis būtų kuo didesni.

Ambasadoriai ES taip pat gali aktyviai dalyvauti EBPO INFE Pasaulinės pinigų savaitės – kasmetinės pasaulinės informuotumo didinimo kampanijos, kuria siekiama užtikrinti, kad jaunimas nuo ankstyvo amžiaus turėtų reikiamų finansinių žinių ir įgūdžių, – metu.

Be to, Komisija organizuos **viešus renginius**, kuriuose bus diskutuojama apie finansinį ir investicinį raštingumą.

Siūlomos priemonės:

- *Komisija kartu su valstybėmis narėmis ne vėliau kaip 2026 m. I ketv. sukurs patikimų finansinio raštingumo ambasadorių tinklą, kad būtų skatinamos diskusijos nacionaliniu lygmeniu. Šie patikimi visuomenės veikėjai padės ugdyti finansinį raštingumą nacionaliniu ir Europos lygmenimis, atsižvelgiant į unikalias atitinkamos valstybės narės aplinkybes;*
- *Komisija vykdys plataus masto komunikacijos ir socialinės žiniasklaidos kampaniją, skirtą įvairioms grupėms, įskaitant jaunimą, vaikus ir pažeidžiamas grupes. Šia kampanija taip pat bus didinamas informuotumas apie ES finansavimo programas, kuriomis remiamos nacionalinės finansinio raštingumo strategijos ir iniciatyvos. Komisija taip pat gali padėti nustatyti konkrečius poreikius ar prioritetines sritis ir skatinti konkrečias iniciatyvas nacionaliniu lygmeniu, kad būtų padidinta jų aprėptis ir poveikis;*
- *įgyvendindama platesnes informuotumo didinimo iniciatyvas, Komisija rengs viešus renginius, kuriuose daugiausia dėmesio bus skiriama finansiniam raštingumui ir jo vaidmeniui remiant finansinę gerovę.*

c. Pažangos stebėseną ir poveikio vertinimas

Pažangos stebėseną ir poveikio vertinimą bus itin svarbūs vertinant finansinio raštingumo veiksmų veiksmingumą. Išvadose dėl finansinio raštingumo Taryba rekomendavo valstybėms

narėms imtis veiksmų stebėsenos ir vertinimo pastangoms stiprinti ⁽¹⁷⁾. Įtraukios sudėties Euro grupė nusprendė reguliariai vykdyti struktūrinę stebėseną, kad įvertintų Europos kapitalo rinkų veiklos rezultatus ir stebėtų pažangą kapitalo rinkų sąjungos (KRS) srityje, įskaitant finansinio raštingumo lygį ⁽¹⁸⁾.

Siekdama paremti šiuos veiksmus, 2027 m. Komisija atliks antrą greitąją „Eurobarometro“ apklausą finansinio raštingumo tema ir vėliau tai darys reguliariai. Palyginant apklausos rezultatus su 2023 m. greitosios „Eurobarometro“ apklausos rezultatais, finansinio raštingumo pokyčius ir pažangą visose ES valstybėse narėse galima stebėti taikant bendrą vertinimo sistemą ⁽¹⁹⁾. Komisija ne tik rinks lyginamuosius duomenis, palyginti su 2023 m. apklausa, bet ir apsvarstys galimybę įtraukti papildomų klausimų tokiomis temomis kaip biudžeto sudarymas ir taupymas, pasirengimas išeiti į pensiją ir jos planavimas, finansinis atsparumas ir draudimas, kartu vengiant dubliavimosi su informacija, jau surinkta atliekant kitus tyrimus. Šie duomenys padės analizuoti finansinį elgesį ir suteiks įžvalgų apie finansinio raštingumo lygio ir finansinės gerovės tarpusavio sąsają, be kita ko, atsižvelgiant į lyties ir amžiaus aspektus. Jie taip pat padės nustatyti sritis, kuriose finansinio raštingumo iniciatyvos būtų ypač naudingos. Komisija taip pat ragina valstybes nares dalyvauti kituose tarptautiniuose finansinio raštingumo tyrimuose.

Svarbu **stebėti** ne tik finansinio raštingumo lygį ES, bet ir tai, **kaip** valstybėse narėse **įgyvendinama** nustatyta geriausia praktika. Šiuo tikslu Komisija siūlo keitimosi geriausia praktika procesą papildyti mechanizmu, sudarančiu sąlygas teikti ataskaitas įtraukios sudėties Euro grupei. Be to, Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, kad stebėtų, kaip įgyvendinamas ES privačiųjų ir ne pelno organizacijų elgesio kodeksas.

Griežtas finansinio raštingumo iniciatyvų vertinimas yra labai svarbus siekiant įvertinti jų veiksmingumą, be kita ko, keičiant elgseną, ir nustatyti geriausią praktiką. Komisija ragina atitinkamus **suinteresuotuosius subjektus** ⁽²⁰⁾ finansinio raštingumo iniciatyvoms vertinti **naudotis Komisijos investavimo į kokybišką švietimą ir mokymą mokymosi laboratorija**. Be to, Komisija yra išipareigojusi **remti valstybių narių pastangas kurti ir diegti vertinimo priemones**. Modeliu gali būti esamos priemonės, pavyzdžiui, Europos inovacijos ir

¹⁷ Europos Sąjungos Taryba (2024). *Kapitalo rinkų sąjunga. Taryba patvirtino išvadas dėl finansinio raštingumo* (pranešimas spaudai, 2024 m. gegužės 14 d.). Paskelbta adresu [internete] <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2024/05/14/capital-markets-union-council-approves-conclusions-on-financial-literacy/>.

¹⁸ Europos Sąjungos Taryba (2024). *KRS stebėsenos sistema*. Paskelbta adresu [internete] https://www.consilium.europa.eu/media/kljp0mvi/cmu_monitoring_framework.pdf

¹⁹ Apžvalga pateikta Europos Komisijos dokumente (2023). *2023 m. Europos finansinio stabilumo ir integracijos ataskaita*. Paskelbta adresu [internete] https://finance.ec.europa.eu/document/download/ffc80aa7-96a8-4500-b7a5-eaf1f8e607cf_en?filename=european-financial-stability-and-integration-review-2023_en_0.pdf.

²⁰ Laboratorija skatina švietimo politikos vertinimo praktiką ES. Ji siūlo bendro pobūdžio mokymo kursų, pritaikytą techninę paramą politikos vertinimui, įskaitant pagalbą rengiant vertinimo procesą, ir nemokamus su atrinktais projektais susijusius švietimo politikos priešingos padėties scenarijumi pagrįstus poveikio vertinimo tyrimus. Laboratorijos veikloje gali dalyvauti politikos formuotojai ir pilietinės visuomenės atstovai, įskaitant socialinius partnerius ir švietimo specialistus. Daugiau informacijos: Europos Komisija; Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas (2022). *Mokymosi laboratorija: investicijos į kokybišką švietimą ir mokymą*. Paskelbta adresu [internete] <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/learning-lab>.

technologijos instituto⁽²¹⁾ vertinimo metodika ir EBPO darbas šioje srityje, o keitimasis geriausia praktika gali suteikti galimybę nuodugniau aptarti, be kita ko, konkrečių rezultatų ir elgsenos pokyčių vertinimo metodikas ir rodiklius (pvz., didesnius santaupų rodiklius, skaitmeninių platformų naudojimą, draudimo apsaugą, dalyvavimą papildomos pensijos sistemose arba dalyvavimo kapitalo rinkose lygius).

Galiausiai, **finansiniam raštingumui daug dėmesio skirta 2025 m. Europos semestro šalių ataskaitose, remiantis, be kita ko, techninės paramos priemonės projektais. Komisija toliau vertins finansinio raštingumo pokyčius kiekvienai šaliai skirtoje Europos semestro ataskaitoje.** Šiose ataskaitose pateikiama analizė galėtų būti grindžiama pirmiau minėtomis „Eurobarometro“ apklausomis dėl finansinio raštingumo lygio. Šia analize bus remiamasi rengiant šalių ataskaitas ir ja gali būti vadovaujamosi rengiant galimas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas.

Siūlomos priemonės:

- *2027 m. Komisija atliks antrą greitąją „Eurobarometro“ apklausą finansinio raštingumo lygiui ES stebėti ir vėliau tai darys reguliariai. Siekdama užtikrinti dar geresnę stebėseną, Komisija ragina valstybes nares dalyvauti tarptautiniuose finansinio raštingumo tyrimuose;*
- *Komisija remis valstybių narių pastangas kurti ir diegti vertinimo priemones, be kita ko, aptardama tokių priemonių naudojimą keičiantis geriausia praktika. Komisija taip pat ragins suinteresuotuosius subjektus, vertinant savo finansinio raštingumo iniciatyvas, naudotis Komisijos investavimo į kokybišką švietimą ir mokymą mokymosi laboratorija;*
- *Komisija jau svarsto ir toliau svarstys finansų sektoriaus klausimus, įskaitant finansinį raštingumą, Europos semestro procese. Kai tai būtina, Komisija gali pasiūlyti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas šiose srityse.*

d. Finansinio raštingumo iniciatyvų, įskaitant mokslinius tyrimus, finansavimas

Bus itin svarbu užtikrinti finansinio raštingumo iniciatyvų finansavimą. Siekiant įgyvendinti visapusiškas švietimo programas ir iniciatyvas, kuriomis galima patenkinti įvairius gyventojų poreikius, būtinas tinkamas finansavimas.

Įgyvendindama šią finansinio raštingumo strategiją, Komisija ragina valstybes nares kuo geriau išnaudoti esamus finansavimo kanalus, įskaitant programą „Erasmus+“, Bendrosios

²¹ Europos inovacijos ir technologijos institutas (2022). *EIT 2022–2027 m. stebėsenos ir vertinimo strategija*. Paskelbta adresu [internete] https://www.eit.europa.eu/sites/default/files/eit_monitoring_and_evaluation_strategy_2022-2027_1.pdf.

rinkos programą, techninės paramos priemonę ir „Europos socialinį fondą +“, finansinio raštingumo iniciatyvoms pagal dabartinę daugiametę finansinę programą (DFP) finansuoti.

Nors Komisija finansinio raštingumo iniciatyvas finansavo pagal įvairias programas⁽²²⁾, struktūriškesnis ir labiau suderintas požiūris galėtų padėti suinteresuotiesiems subjektams nustatyti aktualius finansavimo šaltinius. **Remiantis, be kita ko, esamomis priemonėmis Komisijos sukurta speciali svetainė**, kurioje pateikiama išsami atitinkamų ES finansinio raštingumo finansavimo kanalų apžvalga, padidintų finansavimo šaltinių matomumą ir padėtų veiksmingiau įgyvendinti finansinio raštingumo iniciatyvas bei mokslinių tyrimų projektus.

Siekti finansinio raštingumo tikslų gali įvairiais būdais padėti akademiniai tyrimai⁽²³⁾. Atsižvelgiant į tai, 2024 m. Tarybos išvadose dėl finansinio raštingumo Komisijai rekomenduojama sudaryti palankesnes sąlygas mokslinių tyrimų galimybėms, o Komisija, valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai raginami skatinti mokslinius tyrimus ir bendradarbiavimą apsvaustant finansavimo galimybes finansiniam raštingumui ES gerinti. Komisija skatins naudoti esamą finansavimą finansinio raštingumo iniciatyvoms ir mokslinių tyrimų projektams. Be to, Komisija **skatins naudoti finansinio raštingumo kompetencijos sistemas rengiant finansinio raštingumo iniciatyvas ir mokslinių tyrimų projektus, kuriems siekiama gauti ES finansavimą**, ir taip rėms šių sistemų įgyvendinimą. Šios strategijos tikslas – ne pakeisti nacionalines finansinio raštingumo finansavimo galimybes, o jas papildyti.

Žvelgiant į ateitį ir kaip nurodyta Komisijos pasiūlyme dėl DFP, tikimasi, kad nacionalinės ir regioninės partnerystės planais bus remiamos, *inter alia*, priemonės, įskaitant reformas, kuriomis siekiama daryti pažangą kuriant santaupų ir investicijų sąjungą ir skatinti rinka grindžiamo finansavimo galimybių plėtojimą. Tai taip pat gali būti veiksmai, susiję su finansiniu raštingumu.

Siūlomos priemonės:

- ***Komisija sukurs svetainę, kuri padės suinteresuotiesiems subjektams rasti informacijos apie esamus ES finansavimo kanalus, skirtus finansinio raštingumo iniciatyvoms ir moksliniams tyrimams. Komisija taip pat ragina valstybės nares didinti nacionalinių finansinio raštingumo iniciatyvų finansavimo kanalų matomumą ir užtikrinti, kad jie būtų lengvai prieinami suinteresuotiesiems subjektams;***

²² Be kita ko, įgyvendinant pavyzdinę skaitmeninio finansinio raštingumo iniciatyvą pagal TPP, programą „Erasmus+“, ESF+ ir Bendrosios rinkos programą. Be to, daugelį finansinio raštingumo projektų nacionaliniu lygmeniu taip pat finansuoja viešieji ar privatieji suinteresuotieji subjektai.

²³ Jie gali padėti įvertinti nacionalinių finansinio raštingumo strategijų veiksmingumą ir suteikti informacijos rengiant Europos semestro šalių ataskaitas (žr. c skirsnį). Juos vykdant taip pat galima nustatyti geriausią praktiką įgyvendinant tarpvalstybines iniciatyvas, užtikrinant, kad nacionalinės iniciatyvos nebūtų sutelktos vien į vietas lygmenį, nes tai gali trukdyti įgyvendinti nacionalines iniciatyvas šalyse, kurių institucinės, socialinės ir demografinės savybės yra kitokios. Be to, jie gali padėti įgyvendinti savanoriškas Europos Komisijos ir EBPO INFE finansinio raštingumo kompetencijos sistemas, rengiant ir išbandant kompetencija grindžiamą mokomąją medžiagą. Tai padėtų į mokymo programas integruoti jaunimui skirtą sistemą, nes mokykloms neretai trūksta ekspertinių žinių rengiant griežtus vertinimus ir nustatant geriausią praktiką (žr. a ir c skirsnius).

- *Komisija skatins, kai aktualu, naudotis finansinio raštingumo kompetencijos sistemomis rengiant finansinio raštingumo iniciatyvas ir mokslinių tyrimų projektus, be kita ko, tais atvejais, kai jie gali gauti ES finansavimą;*
- *Komisija ragins valstybes nares kuo geriau išnaudoti esamus ir būsimus finansavimo kanalus, be kita ko, pagal dabartinę DFP, pavyzdžiui, pagal programą „Erasmus+“, „Europos socialinį fondą +“, Bendrosios rinkos programą ir techninės paramos priemonę.*

3. Išvados ir tolesni žingsniai

Šios finansinio raštingumo strategijos pagrindas – esminis įsipareigojimas padėti piliečiams valdyti savo finansinę gerovę. Finansinis raštingumas gali atverti galimybių užsitikrinti geresnius gyvenimo rezultatus: nuo pernelyg didelio įsiskolinimo vengimo ir stabilaus būsto užtikrinimo iki išėjimo į pensiją planavimo bei gebėjimų įveikti netikėtus iššūkius ir išlikti atspariems. Tai yra asmeninio įgalėjimo, ekonominės įtraukties ir ilgalaikės gerovės visiems kertinis akmuo, o visa tai naudinga bendruomenėms ir platesnei ekonomikai. Suteikdami asmenims žinių, įgūdžių ir pasitikėjimo, kad jie galėtų priimti pagrįstus finansinius sprendimus, ne tik prisidedame prie asmenų finansinės nepriklausomybės didinimo, bet ir kuriame atsparią, įtraukią ir į ateitį orientuotą visuomenę, kurioje piliečiai gali klestėti. Itin svarbu veikti nedelsiant, ypač atsižvelgiant į tai, kad visas bet kokios finansinio raštingumo strategijos poveikis nepasireikš tuoj pat ir bus juntamas praėjus tam tikram laikotarpiui, per kurį asmenys prisitaikys savo elgseną.

Kitame etape daugiausia dėmesio bus skiriama veiksmingam strategijos įgyvendinimui, labai akcentuojant struktūruotą valstybių narių ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, kad esamų ir būsimų iniciatyvų poveikis būtų kuo didesnis.

Pažangai stebėti bus sukurta patikima stebėsenos sistema, naudojant esamas priemones, pavyzdžiui, greitąją „Eurobarometro“ apklausą, Euro grupės stebėsenos procesus ir konkrečioms šalims skirtą Europos semestro stebėseną. Komisija vertins finansinio raštingumo strategijos įgyvendinimą platesniame planuojamos santaupų ir investicijų sąjungos strategijos laikotarpio vidurio peržiūros kontekste 2027 m. Ši peržiūra suteiks svarbią galimybę nustatyti įgyvendinimo problemas ir prireikus patobulinti strategiją, kad būtų užtikrintas tolesnis jos aktualumas ir poveikis.

Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir toliau bus labai svarbus, įtraukiant privatųjį sektorių, vartotojų ir neprofesionaliųjų investuotojų organizacijas, socialinius partnerius ir tarptautinius partnerius, kad būtų dalijamasi geriausia praktika ir derinamos pastangos. Reguliariai teikiant ataskaitas bus teikiama naujausia informacija ir siekiama gauti grįžtamosios informacijos būsimiems veiksams pagrįsti. Galiausiai, stebėsenos ir vertinimo išvados bus remiamasi atliekant ilgalaikį planavimą, užtikrinant, kad finansinis raštingumas išliktų vienu iš pagrindinių ES politikos ir finansavimo sistemų prioritetų.

PRIEDĖLIS. Veiksmų lentelė

Ramstis	Siūlomas veiksmas	Data
Koordinavimas ir geriausia praktika	Reguliarūs atitinkamų vyriausybių ekspertų grupių teminiai susitikimai finansinio raštingumo klausimais, kad būtų koordinuojamos finansinio raštingumo iniciatyvų komunikacijos, informuotumo didinimo, stebėsenos, vertinimo ir finansavimo pastangos.	Nuo 2026 m. I ketv.
	Teminių prioritetinių sričių nustatymas ir valstybių narių ekspertų keitimasis geriausia praktika rengiant ir įgyvendinant finansinio raštingumo iniciatyvas.	2026 m. IV ketv.
	Ministrų lygmens renginys finansinio raštingumo klausimais, siekiant įvertinti pažangą, padarytą įgyvendinant ir skleidžiant geriausią praktiką, ir apžvelgti pagrindines besiformuojančias tendencijas.	Nuo 2027 m.
	Savanoriško, principais grindžiamo Europos elgesio kodekso, skirto privačiosioms ir ne pelno organizacijoms, rengimas bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.	2027 m. I ketv.
	Reguliarūs praktiniai seminarai, kuriuose dalyvaus privatačiojo sektoriaus ir ne pelno suinteresuotieji subjektai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos mainams, puoselėjamas bendradarbiavimas ir skatinama kurti Europos masto finansinio raštingumo specialistų bendruomenę.	Nuo 2026 m.
Komunikacija ir informuotumo didinimas	Aukštos kvalifikacijos finansinio raštingumo ambasadorių tinklo sukūrimas siekiant skatinti diskusijas nacionaliniu lygmeniu ir ugdyti finansinį raštingumą nacionaliniu ir Europos lygmenimis, jį susiejant su unikaliomis atitinkamos valstybės narės aplinkybėmis.	2026 m. I ketv.
	ES masto komunikacijos ir socialinės žiniasklaidos kampanija finansinio raštingumo klausimais, skirta įvairioms naudotojų grupėms, įskaitant jaunimą, vaikus ir pažeidžiamas grupes.	Nuo 2026 m.
	Viešų renginių, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama finansiniam raštingumui ir jo vaidmeniui remiant finansinę gerovę, organizavimas, įgyvendinant platesnes informuotumo didinimo iniciatyvas.	Nuo 2026 m.

Pažangos stebėseną ir poveikio vertinimas	Antra greitoji „Eurobarometro“ apklausa dėl finansinio raštingumo lygio ES stebėsenos. Vėliau Komisija ir toliau reguliariai atliks tokias apklausas.	Nuo 2027 m.
	Vertinimo priemonių kūrimo ir diegimo valstybėse narėse rėmimas. Komisija taip pat ragins suinteresuotuosius subjektus, vertinant savo finansinio raštingumo iniciatyvas, naudotis Komisijos investavimo į kokybišką švietimą ir mokymą mokymosi laboratorija;	Nuo 2026 m.
	Finansinio raštingumo įtraukimas į Europos semestro procesą, siekiant skatinti nuoseklų vertinimą ir rengti galimas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas.	Vykdoma
Finansinio raštingumo iniciatyvų, įskaitant mokslinius tyrimus, finansavimas	Svetainė, kurios tikslas – padėti suinteresuotiesiems subjektams rasti informacijos apie esamus ES finansavimo kanalus, skirtus finansinio raštingumo iniciatyvoms ir moksliniams tyrimams.	2026 m. IV ketv.
	Skatinimas naudotis finansinio raštingumo kompetencijos sistemomis rengiant finansinio raštingumo iniciatyvas ir mokslinių tyrimų projektus, be kita ko, tais atvejais, kai jie gali gauti ES finansavimą.	Vykdoma
	Komisija ragins valstybes nares kuo geriau išnaudoti esamus ir būsimus finansavimo kanalus, be kita ko, pagal dabartinę DFP, pavyzdžiui, pagal programą „Erasmus+“, „Europos socialinį fondą +“, Bendrosios rinkos programą ir techninės paramos priemonę.	